Programma Uitkomstgerichte Zorg

Gebruikershandleiding

‘De kern van Samen Beslissen’

Dit lesmateriaal is ontwikkeld in het kader van het project Uitkomstgerichte Zorg; deelproject Samen Beslissen, Scholing en opleiding, op aanvraag van de Federatie Medisch Specialisten (FMS), Verpleegkundigen en Verzorgenden Nederland (V&VN), Nederlandse Federatie Universitair Medische Centra (NFU) en Patiëntenfederatie Nederland.

In deze handleiding wordt de samenstelling en inhoud van het e-learning pakket toegelicht, evenals het navigeren in de e-learnings en de mogelijkheid om reflectieverslagen te downloaden.

Ook wordt het 4-stappenmodel dat we gebruiken voor Samen Beslissen beknopt uitgelegd.

Tot slot vind je informatie over de wijze waarop je dit pakket kunt inzetten in opleidingen en scholingen in de verschillende opleidingscontexten.

Voor vragen en opmerkingen kun je terecht bij:

Federatie Medisch Specialisten: info@demedischspecialist.nl
Verpleegkundigen en Verzorgenden Nederland: info@venvn.nl

Federatie Medisch Specialisten · Patiëntenfederatie Nederland samen de zorg beter maken · V&VN · NFU Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra

Gepubliceerd september 2022

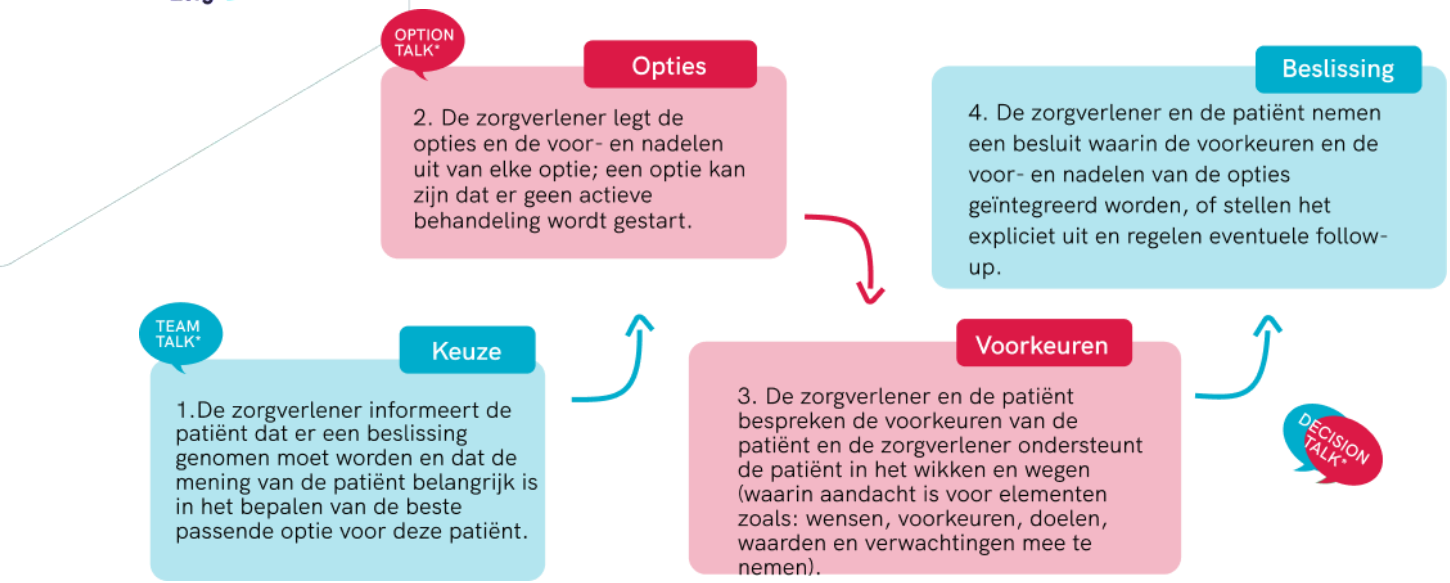
Inhoudsopgave

Onderdeel	Pagina nummer
De vier stappen van Samen Beslissen	2
De kern van Samen Beslissen	2
Een complete leerervaring	3
Doelgroep	3
Wat zit er in dit pakket?	4
Accreditatie	4
Vijf e-learnings	5
Open vragen met jouw antwoorden	6
Navigeren	6
Dank	7
Kernteam Samen Beslissen	8-9
Bronvermelding	10-12

Programma Uitkomstgerichte Zorg

De vier stappen van Samen Beslissen

(Elwyn, 2017) (Stiggelbout, 2015)

De kern van Samen Beslissen

Samen Beslissen is een proces waarin de zorgprofessional en patiënt samen bespreken welk medisch beleid het beste bij de patiënt past, waarbij alle mogelijkheden, voor- en nadelen, patiëntvoorkeuren en omstandigheden worden meegenomen.

Het digitale lesmateriaal bestaat uit een serie e-learnings. In deze serie focus je op de kern van Samen Beslissen. Wat is het nu écht en wat betekent het voor jou als zorgprofessional in je dagelijkse werkzaamheden?

In iedere e-learning krijg je concrete tips en worden er vragen gesteld over jouw eigen ervaringen. Je reflecteert onder andere op hoe je Samen Beslissen terugziet in video's met andere zorgprofessionals. Hoe verlopen de gesprekken die je in de video ziet, leeft de zorgprofessional zich voldoende in in de situatie van de patiënt, toont deze compassie en welke knelpunten vallen je op? Ben je hier zelf ook wel eens tegenaan gelopen of herken je deze situatie? Je reflecteert in de e-learnings ook op de manier waarop je Samen Beslissen zelf toepast in een dialoog met een patiënt.

Dit digitale lesmateriaal is gebaseerd op onderzoek naar het voorkomen van Samen Beslissen in het opleiden. Op basis van deze inventarisatie zijn de onderwerpen van de e-learnings en de reflectie methodiek gekozen, en is dit e-learning pakket ontwikkeld. Dit digitale lesmateriaal is aanvullend op bestaand scholings- en opleidingsmateriaal.

Reflecteren staat dus centraal in de e-learnings en is het uitgangspunt van deze gehele serie. Voor inhoudelijke kennis, campagnes, nieuws en de totstandkoming van Samen Beslissen kun je terecht op de website voor Uitkomstgerichte zorg.

Programma Uitkomstgerichte Zorg

Een complete leerervaring

Elke e-learning is apart te volgen óf als onderdeel van een 'blended' aanpak. In dit materiaal ligt de focus op hoe je Samen Beslissen vormgeeft in het gesprek met de patiënt en naasten. Je kijkt naar communicatie, gedrags- en houdingsaspecten en naar interventies die in het proces van Samen Beslissen kunnen helpen. Dit is een belangrijk aspect van Samen Beslissen. Voor een complete leerervaring kun je je verder verdiepen in de theorie en oefenen in fysieke trainingen. Oriënteer je op het aanbod via de website van Uitkomstgerichte zorg.

De modulaire opzet van de e-learnings maakt het mogelijk modules los aan te bieden. Je kunt zo, als zorgprofessional, compacte stukjes content tot je nemen; dat past in een druk werkleven, houdt het overzichtelijk én verhoogt de leeropbrengst.

Doelgroep

Dit e-learning pakket is primair bedoeld voor gebruik in initiële en post-initiële opleidingen voor medisch specialisten, verpleegkundig specialisten en verpleegkundigen. Ook is het goed inzetbaar voor bij- en nascholing van genoemde zorgprofessionals.

Wat zit er in dit pakket?

De complete leerervaring bestaat uit:

- Vijf e-learnings: het digitale lesmateriaal.
- Een teaser video: om de zorgprofessional te prikkelen zich meer te verdiepen in Samen Beslissen.
- Een geaccrediteerde toets: om accreditatiepunten te verdienen.
- Deze handleiding: dezelfde uitleg voor iedereen.

Accreditatie

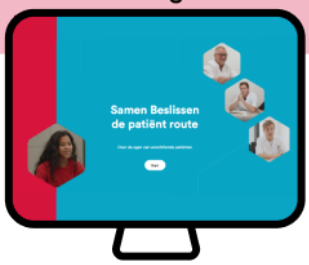
Voor alle e-learningmodules zijn toetsen ontwikkeld. Hiermee kun je nagaan in hoeverre je de inhoud beheerst. De aparte toetsmodules zijn gericht op behalen van accreditatie voor medisch specialisten, verpleegkundig specialisten en verpleegkundigen.

Er zijn toetsmodules ontwikkeld voor:

De route van de patiënt 1: **van opname tot ontslag.**

De route van de patiënt 2: **verschillende patiënten van opname tot ontslag.**

Interprofessionele samenwerking.

De rol van de verpleegkundige.

Bijzondere doelgroepen.

Alle toetsmodules bestaan uit *multiple choice* vragen.

Programma Uitkomstgerichte Zorg

Vijf e-learnings

De route van de patiënt 1: **van opname tot ontslag.**

In deze e-learning maak je kennis met een patiënt die in eerste instantie bij de huisarts komt omdat hij zich niet zo lekker voelt, mogelijk heeft hij een TIA gehad. Later krijgt hij een herseninfarct. Vanuit verschillende perspectieven, van zowel zorgprofessionals als de patiënt en zijn naasten, kijk je naar het proces van Samen Beslissen in de route van deze patiënt.

De route van de patiënt 2: **verschillende patiënten van opname tot ontslag.**

In deze e-learning volg je verschillende patiënten, een kind, een student en een volwassen patiënt, met ieder een ander verhaal en ziektebeeld. Ook hier krijg je een inkijk in de route die zij bewandelen in het proces van Samen Beslissen. Wat gaat goed en wat kan beter? Hoe zou jij het aanpakken?

Verdiepingsmodule: **Interprofessionele samenwerking.**

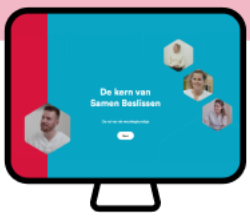
In deze verdiepingsmodule kijk je hoe interprofessioneel samenwerken het proces van Samen Beslissen (meer) kan ondersteunen.

Verdiepingsmodule: **Bijzondere doelgroepen**

Deze verdiepingsmodule richt zich op specifieke doelgroepen die ander gedrag of andere vaardigheden van je vragen. Waar moet je rekening mee houden en hoe kun je Samen Beslissen hier toepassen?

Verdiepingsmodule: **De rol van de verpleegkundige.**

In deze verdiepingsmodule staan we stil bij de verschillende rollen van de verpleegkundige of verpleegkundig specialist bij het Samen Beslissen en de mogelijke toepassingen in het dagelijks werk.

Open vragen met jouw antwoorden

In ‘De kern van Samen Beslissen’ worden zowel multiple choice vragen als open vragen gesteld. De vragen zijn bedoeld ter ondersteuning van je leerproces. Bij de multiple choice vragen krijg je na het invullen meer informatie of een algemene reflectie. De open vragen en jouw antwoorden daarop kun je aan het eind van iedere module downloaden en opslaan als PDF op je computer óf printen. Je kunt ze daarna zelf nog eens analyseren, bespreken met collega’s of je kunt ze meenemen naar fysieke trainingen.

Navigeren

In het hoofdmenu van een e-learning kun je kiezen welke module je wilt doorlopen. Bij iedere module zie je welke zorgprofessionals hierin voor komen.

Daarmee open je:

- Deze handleiding;
- Een informatieve video over dit e-learning pakket;
- Het overzicht van de 4 stappen voor Samen Beslissen.

Rechts onderin staat de Verder-knop. Hiermee kun je naar de volgende pagina van de e-learning. Links onderin staat de Terug-knop.

Je kunt op ieder moment terugkeren naar het hoofdmenu door op het logo van Uitkomstgerichte Zorg, links bovenin te klikken.

Dank

Dit materiaal is ontwikkeld in het kader van het project Uitkomstgerichte Zorg; deelproject Samen Beslissen en scholing.

In een samenwerkingsverband tussen: Federatie Medisch Specialisten (FMS), Verpleegkundigen en verzorgenden Nederland (V&VN) Patiënten federatie (PF) en de Nederlandse Federatie van Universitair medische centra (NFU).

De totstandkoming van dit lesmateriaal is mede mogelijk gemaakt door de inzet van vele gedreven zorgprofessionals. Een overzicht vind je op de volgende pagina's. Bedankt voor jullie tijd en het delen van kennis, onderzoeken en indrukwekkende verhalen!

Kernteam Samen Beslissen

Kernteam Ontwikkeling leerinhoud

Auk Dijkstra	Projectleider en onderwijskundig adviseur	Federatie Medisch Specialisten
Alice Bakker	Projectleider en onderwijskundig adviseur	V&VN
Haske van Veenendaal	Voorzitter, werkgroep Leerinhoud en gezondheidswetenschapper	Federatie Medisch Specialisten
Hendrikje Schoppink	Project Coördinator	NFU

Experts

Alette Samuels	Adviseur leren en ontwikkelen	St Antonius Ziekenhuis
Anne Visser-Meily	Hoogleraar Revalidatie	UMC Utrecht
Annemijn Aarts	Gyneacoloog	Amsterdam UMC
Astrid Schat	Projectleider Onderwijsontwikkeling	MBO Utrecht en MBO Raad
Bas Frederiks	Onderwijskundig adviseur technologie en leren.	Jeroen Bosch Ziekenhuis
Cees van Oene	Opleider vervolgopleiding kinderverpleegkundige	Amsterdam UMC locatie AMC
Erna Bos	Poliverpleegkundige zorgpad cva	Leids Universitair Medisch Centrum
Esther der Kinderen	Verpleegkundig specialist	Jeroen Bosch Ziekenhuis
Evelien Janssen	Adviseur patientbelang	Patiëntenfederatie Nederland
Evelien Kars Wols	Verpleegkundige specialist in opleiding	Franciscus Gasthuis & Vlietland
Floor Halvorsen	Adviseur Kwaliteit en Veiligheid	Bernhovem
Frouke Nijhuis	Neuroloog	CWZ
Geertje de Vries	Verpleegkundig specialist CVA	Jeroen Bosch Ziekenhuis
Gudule Boland	Strategisch projecleider en adviseur	Pharos
Hanneke van der Wal	Senior verpleegkundige en onderzoeker	UMCG
Hennie Nouwen	Diabetes verpleegkundige, voorzitter afdeling V&VN Diabeteszorg	
Ilse Ooms	Docent	Hogeschool Rotterdam
Inge Blokzijl	Kinderarts & Medisch Leider	Bernhoven
Inger Deijle	Projectleider Value Based Health Care en Experiment Uitkomstindicatoren	OLVG
Irene van Vliet	Psychiater	Leids Universitair Medisch Centrum
Iris Maessen	AIOS	Radboudumc
Jacqueline de Graaf	Internist en opleidingsdirecteur MVO	Radboudumc
Jettie Vreugdenhil	Senior praktijkopleider | PhD student Onderzoek van Onderwijs	Amstel Academie (Amsterdam UMC)
Joelle van Gent	Verpleegkundige	Ikazia Ziekenhuis

Jojanneke van Staveren	Opleider vervolgopleiding verpleegkunde	Amsterdam UMC
Josine van der Kraan	Adviseur patientbelang	Patiëntenfederatie Nederland
Judith Weeda	Auteur "De Witte Muur"	
Karin van Beek	Adviseur patientbelang	Patiëntenfederatie Nederland
Leonie Kok	Marketing- en patiëntreis expert en projectleider Samen Beslissen	Tergooi MC
Lucyl Verhoeven	Verpleegkundig specialist en praktijkopleider	Jeroen Bosch Ziekenhuis
Marij Verwaaijen	Gespecialiseerd verpleegkundige reumatologie	Sint Maartenskliniek
Maud Heinen	Senior onderzoeker Verplegingswetenschap	Radboudumc
Maya Kemps	AIOS klinische geriatrie	Radboudumc
Michelle Engel	AIOS KNO	Amsterdam UMC
Mieke Klerkx	Programmamanager & adviseur voor Zorginnovatie	Bernhoven
Monique Beekman	Onderwijskundig adviseur	Federatie Medisch Specialisten
Monique Baas	Casemanager, neuro-oncologie verpleegkundige	Leids Universitair Medisch Centrum
Nicole Janmaat	Docent HBO-V	Hogeschool Windesheim
Paul Geerts	Internist oncoloog	Isala
Paul Brand	Hoofd medisch opleidingsbeleid Isala Academie, Hoogleraar klinisch onderwijs UMCG	Isala/UMCG
Petra Hulshuizen	Verpleegkundige	St Antonius Ziekenhuis
Philip van Loenen	Teamleider School voor Gezondheidszorg	MBO Amersfoort
Sanne Borremans	Verpleegkundig Specialist (in opleiding) afd. Dialyse en Nefrologie	Bravis Ziekenhuis
Sophia van Baalen	Verpleegkundig specialist	Erasmus MC
Stefanie van den Broek	Regie-, oncologieverpleegkundige Bernhoven	Bernhoven
Susanne van Hooft	Docent en onderzoeker zelfmanagement/Samen Beslissen en beperkte gezondhv.	Hogeschool Rotterdam
Suzanne Zuyderduyn	Onderwijskundige	Leids Universitair Medisch Centrum
Tim Lubbers	Vasculair chirurg	Maastricht UMC+
Vera Habes	Gespecialiseerd verpleegkundige neurologie en docent HBO-V	
Vera Molenaar	Docent HBO-V en voormalig projectleider Samen Beslissen in ziekenhuis	Avans Hogeschool
Willy Mars	Docent HBO-V	Hogeschool Utrecht
Yvonne Koops	Verpleegkundige, projectmedewerker 'Samen beslissen bij ouderen en kanker'	UMCG

Bronvermelding

Voor feiten en naslagwerk zijn, naast diverse websites en experts van patiëntenorganisaties, onder andere de volgende bronnen geraadpleegd:

Bomhof-Roordink, H., Gärtner, F. R., Stiggelbout, A. M., & Pieterse, A. H. (2019, December 17). Key components of shared decision making models: A systematic review. BMJ Open. BMJ Publishing Group. https://doi.org/10.1136/bmjopen-2019-031763

Couët, N., Desroches, S., Robitaille, H., Vaillancourt, H., Leblanc, A., Turcotte, S., Elwyn, G., & Légaré, F. (2013). Assessments of the extent to which health-care providers involve patients in decision making: a systematic review of studies using the OPTION instrument. Health Expectations, 18(4), 542–561. https://doi.org/10.1111/hex.12054

N.T. Diouf, M. Menear, H. Robitaille, G. Painchaud Guérard, F. Légaré, Training health professionals in shared decision making: update of an international environmental scan, Patient Educ. Couns. 99 (2016) 1753–1758, http://dx.doi.org/10.1016/j.pec.2016.06.008

Durand, M. A., Carpenter, L., Dolan, H., Bravo, P., Mann, M., Bunn, F., & Elwyn, G. (2014). Do interventions designed to support shared decision-making reduce health inequalities? A systematic review and meta-analysis. PloS one, 9(4), e94670. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0094670

Elwyn G, Frosch D, Thomson R, et al. Shared decision making: A model for clinical practice. J Gen Intern Med. 2012;27(10):1361-1367. https://doi:10.1007/s11606-012-2077-6

G. Elwyn, D.L. Frosch, S. Kobrin, Implementing shared decision-making: consider all the consequences, Implement. Sci. 11 (2015) 114, http://dx.doi.org/10.1186/s13012-016-0480-9

Elwyn, G., Durand, M. A., Song, J., Aarts, J., Barr, P. J., Berger, Z., Cochran, N., Frosch, D., Galasiński, D., Gulbrandsen, P., Han, P. K. J., Härter, M., Kinnersley, P., Lloyd, A., Mishra, M., Perestelo-Perez, L., Scholl, I., Tomori, K., Trevena, L., . . . Van der Weijden, T. (2017). A three-talk model for shared decision making: multistage consultation process. BMJ, j4891. https://doi.org/10.1136/bmj.j4891

Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The Power of Feedback. Review of Educational Research, 77(1), 81–112. https://doi.org/10.3102/003465430298487

Kennisnetwerk CVA: https://www.kennisnetwerkcva.nl/kennisbank/themas/samen-beslissen

F. Légaré, D. Stacey, S. Turcotte, M.-J. Cossi, J. Kryworuchko, I.D. Graham, A. Lyddiatt, M.C. Politi, R. Thomson, G. Elwyn, N. Donner-Banzhoff, Interventions for improving the adoption of shared decision making by healthcare professionals, Cochrane Database Syst. Rev. 9 (2014) CD006732, http://dx.doi.org/10.1002/14651858.CD006732.pub3

F. Légaré, P. Thompson-Leduc, Twelve myths about shared decision making, Patient Educ. Couns. 96 (2014) 281–286, http://dx.doi.org/10.1016/j.pec.2014.06.014

Patiëntenmonitor Samen Beslissen in de zorg, april 2020 3 | 4

Pollard S, Bansback N, Bryan S. Physician attitudes toward shared decision making: a systematic review. Patient Educ Couns 2015;98:1046–57. https://doi.org/10.1016/j.pec.2015.05.004

Stacey, D., Légaré, F., Lewis, K., Barry, M. J., Bennett, C. L., Eden, K. B., Holmes-Rovner, M., Llewellyn-Thomas, H., Lyddiatt, A., Thomson, R., & Trevena, L. (2017). Decision aids for people facing health treatment or screening decisions. Cochrane Database of Systematic Reviews, 2017(4). https://doi.org/10.1002/14651858.cd001431.pub5

Stiggelbout, A., Pieterse, A., & De Haes, J. (2015). Shared decision making: Concepts, evidence, and practice. Patient Education and Counseling, 98(10), 1172–1179. https://doi.org/10.1016/j.pec.2015.06.022

Stubenrouch FE, Pieterse AH, Falkenberg R, Santema TK, Stiggelbout AM, van der Weijden T, et al. OPTION(5) versus OPTION(12) instruments to appreciate the extent to which healthcare providers involve patients in decision-making. Patient Educ Couns 2016 Jun;99(6):1062-1068. https://doi:10.1016/j.pec.2015.12.019

Ubbink, D. T., Geerts, P. A. F., Gosens, T., & Brand, P. L. P. (2021). Jun 10;165:D5775. Meer 'Samen Beslissen' nodig door aangescherpte Wgbo. Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde, 165. https://www.ntvg.nl/artikelen/meersamen-beslissen-nodig-door-aangescherpte-wgbo

Van Veenendaal, H., Voogdt-Pruis, H. R., Ubbink, D. T., Van Weele, E., Koco, L., Schuurman, M., Oskam, J., Visserman, E., & Hilders, C. G. J. M. (2022). Evaluation of a multilevel implementation program for timeout and shared decision making in breast cancer care: a mixed methods study among 11 hospital teams. Patient Education and Counseling, 105(1), 114–127. https://doi.org/10.1016/j.pec.2021.05.005

Van Veenendaal, H., Peters, L. J., Ubbink, D. T., Stubenrouch, F. E., Stiggelbout, A. M., Brand, P. L. P., Hilders, C. G. J. M. (2022). Effectiveness of Individual Feedback and Coaching on Shared Decision-making Consultations in Oncology Care: Protocol for a Randomized Clinical Trial. JMIR Research Protocols, 11(4). https://doi.org/10.2196/35543